

مرتبی: محمد الرحیم الحنفی

تاریخ انبیاء

ایکٹیوی جزء

ناشری: محمد الرحیم الحنفی

Казань.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова.

1911.

Лито-Типографія

И. Н. ХАРИТОНОВА.

КАЗАНЬ. 1911.

هجر تدين صوغى احوال مبارکه

رسول الله صلى عليه وسلم مكده مشرک دین اوزینه و ایمانغه کلهش صحابیلرغه تورلی جفالر و چدامسز اذالر کورگاچ و مکده کرگنچه دین اسلامنی یوزگه چیقار و قیون کورنگاچ مدینه شهرینه کوچدی مدینه شهرنده اولدین ایمانغه کلهش صحابیلر کوبایگان ایدی. آنلر بیک شادلانوب اتفاق برله رسول اللهنی قبول ایتدیلر. الوغ و کوچک ابر و خاتون رسول الله صلى الله عليه وسلم نك کلمکینه زور شادقلر ایتدیلر. مکهدن کوچکان صحابیلرنی بولشوب اوزلرینه آلوب قریبه ایتدیلر. رسول الله صلى الله عليه وسلم مدینه گه بیش چاقرم چمالی (قبا) دیگان یرده مسجد صالدى رسول الله صلى الله عليه وسلم اوزی و صحابیلر برگه اشلاب تمام ایتدیلر. دین اسلامده سالونمش اولگی مسجد اوشبو قبا مسجدیدر. صوگره مدینه شهرنده ایکنچی مسجد صالدىلر. مکده و اطرافده اولغان مسلمانلر مدینگه کوچوب بایتاق مسلمانلر جیولدیلر کون بکون ایمان کلتروچیلر و اسلامغه کروچیلر کوبایه باشلادی مسلمانلرنك حاللری قوتلنه باشلادی دین اسلام خبری کوب یرلرگه ایشلدى یراق یرلر دین کلوب دین و شریعت اولگرانوب اذن برله یرلرینه

فایتوچیلر وار ایدی مدینه لک صحابیلر دین اسلامنی کوچایتورگه بارچه مسلمانلرغه یاردم ایتارگه بیک تروشدیلر شول سببدین آنلرغه (انصار) دیو اسم ویرلدی یاردمچیلر دیمکدر مکه طرفندن کوچوب کلمش صحابیلر چن باشده اسلامنی قبول ایتوچیلر واسلامنی صافلاوچیلر ایدی آنلرغه (مهاجر ون) دیو اسم ویرلدی کوچوچیلر دیمکدر رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینه گه کلگچ دخی سوره سوره آیت آیت قرآن اینار ایدی صحابیلر گه اوگراتوب وحی یازوچیلرغه یازدره وارر ایدی مکه ده اینگان سوره و آیتلر گه (سوره مکیه) (آیه مکیه) مدینه ده اینمشلرینه (سوره مدینه) (آیه مدینه) دینلدی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم نڭ مشهور غزوه (صوغش) لری

رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینه شهرینه کوچکچ مکه کافرلرینڭ دشمانلقلری آرتدی حسداری کوچایدی مسلمانانڭ کوبایمکندین و کوچلری آرتمقندین بیک قورقوده ایدیلر نیچک بولسه ده رسول الله صلی الله علیه وسلم اوزینه وباشقه ایمان کتورمش آدمیلر گه توری یاقی برله ضرر قصدنده بولدیلر چیتده گی عربلر گه خبرلر یباروب مسلمانلرنی هلاک ایتو اراده سنده بولدیلر شونڭ اوچون الله تعالی صوغش برله بیوردی رسول الله صلی الله علیه وسلم وصحابیلر مکه کافرلرینه وغیریلر گه صوغش آچدیلر.

رسول الله صلی الله علیه وسلم نڭ مشهور راک صوغش لری اوشبولدر:

بدر صوغشی، احد صوغشی، خندق - احزاب صوغشی،
خیبر صوغشی، فتح مکه، حنین صوغشی، تبوک صوغشی.

بدر صوغشی

مسلمانلر بولمه مکه کافرلری آراسنده بولغان صوغشلرنڭ ايڭ زورسى بدر صوغشيدر. هجرتنڭ ايكنچى يلىنده بولدى. ابوسفيان ديگان كشينڭ قامانده سنده شامدىن مكه گه بارا تورغان كاروانده بيك كوب مال بارلغى بيلنوب رسول الله صلى الله عليه وسلم مدينه دن اوچ يوز قدر صحابه برلن بدرگه بارمق ايچون يولغه چقىلير. ابوسفيان مسلمانلرنڭ عسكربرلن چيققانلرون ايشنكاچده تيزگنه مكه گه كشي بيروب ياردم صورادى. مكه كافرلرى بيك كوب عسكربىيوب كارواننى قوتقاررغه محمد صلى الله عليه وسلم وآنڭ اصحابى برلان صوغشورغه بارديلير، بدر اسملى بيروده ايكى عسكربر برينه قارشى كيلوب بيك قاتى صوغشقاندىن صوڭ مسلمانلر اوستون بولدىلير. مسلمانلر كافرلرنڭ بيك كوب ماللرينى آلوب يتمش قدر كشينى ده توتب آلديلير. بوتوتولغان كشىلر آراسنده پيغمبر مزنڭ آناسى برله برتوغان قرنداشى عباس ده بار ايدى. بو صوغشده مسلمانلرغه ايڭ زور دشمان بولغان ابو جهل اولترلدى، ابولهب كافرلرنڭ جيكلگاننى ايشتوب خسته لنوب اولدى. بدر صوغشنده حضرت حمزه (رضى الله عنه) ايله حضرت على (رضى الله عنه) بيك بهادرلك كورساتدىلير. بدر صوغشنده بولغان صحابهلر اصحاب بدر ديب مشهوردر. بويلده قبله قدسدىن كعبه گه ايلانگان، عيد نمازى، فطره واجب بولغان. حضرت على حضرت فاطمه نى نكاهلانغان.

احد صوغشى

احد مدينه گه يقين بر طاغ بولوب، باشقه تاغلرغه توتاش بولمغانغه (احد) ديب آنالمشدر. هجرتنڭ اوچنچى يلىنده بدر صوغشنده بوزيلوب قايتقان مشركلر بيك كوب عسكربىيوب مسلمانلردىن اوچ آلمات ايچون مدينه گه كلگان وقتده اهل اسلامغه احد تاغنده اوچراب شونده

صوغشدیله بو صوغشده مسلمانلر غالب بولغانده غنه بعض صحابیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم ننگ بیورغینی توتما دقلرن دین کافرلر اوستون بولدیله. لکن بو اوستونلک دین کافرلر گه فائده کورنمدی. بونده حضرت حمزه بن عبدالمطلب برله بر گه یتمش کشی شهید بولوب رسول الله صلی الله علیه وسلم ننگ مبارک یکاغی برله ایرنلری یاره لندی. بو یلده شراب اچمک حرام قیلندی. رسول الله صلی الله علیه وسلم بویله حفصه رضی الله عنها ایله زینب بنت حزیمه الهالایه نی جفتلندی.

خندق صوغشی.

هجرتنک بشنچی یلنده قریش کافرلری اتفاق برله قردهغی وشوره گی عربلردین اون مک قدر عسکر جیبوب مدینه نی بوزمق و دین اسلامی بترمک اوچون مدینه گه کیتدیله. بولارنک بو فکرلری اهل اسلام غه ایشتولگاچ سلمان فارسی (رضی الله عنه) ننگ کیکاشی برلن رسول الله صلی الله علیه وسلم هم اصحاب بر گه جیلوب مدینه ننگ چیتلرینه تیره ن قاناو (خندق) فاز دیله. مشرکلر مدینه نی محاصره قیلغانده مسلمانلر خندق آرفلی یبارماس اوچون صاقلادیلار بو وقتده مشرکلر یکر می کوندین آرتق محاصره قیلب تور دیله مدینه ده آچلق بولوب صحابه لر گه بیک آغزلق کلگان بولسه ده بر آزدین مشرکلر ده ده آچلق باشلاندى. کافرلر مدینه نی محاصره وقتنده بر کیچنی بیک فاتى توزانلی توفراقلی بیل چیغوب کافرلرنک چادرلرین باش اوستلرینه کیتروب طوزرددی. کافرلر اوزلری بارچه سی آنده مونده تارالدیله. بویله مسلمانلر غه ضرر بیرمدی. فقط الله تعالی طرفندن کافرلر اوستینه بیبه رلگان عذاب بولدی. بو صوغشده عربلرنک ایلك بهادری بولغان عمر بن عبوننى حضرت علی کرم الله وجهه قلیچی ایله یکی کیسک قیلندی.

حدیبیه واقعه‌سی

هجرتنڭ آلتنچى يلنده رسول الله صلى الله عليه وسلم مكڭ دورت يوز قدر صحابه برلن مكهء مكرمه نى طواف اوچون مكه يولينه چيقدى ويانلرنده برهه فلچدن آرتق قورال آلماسقه قوشدى. مكه گه يقين حديبه ديگان اورنغه يتكاج رسول الله صلى الله عليه وسلم مكه خلقينه (مكهء مكرمه نى طواف اوچون كله مز) ديو بلگرتمك اوچون عثمان بن عفان رضى الله عنه نى يبهردى. مشركلر (طواف قيلماقچى بولساڭ اوزكڭ طواف قيل باشقه لرگزغه رخصت يوق) ديديلر. عثمان رضى الله عنه (رسول الله طواف قيلماينچه يالغز طواف ايتنيم ديگاج مشركلر حبس ايتديلر. بو خبر رسول الله صلى الله عليه وسلم گه ايشد لگاج اصحاب مشركلرنڭ جزالرين بيره بيك ديوب بيعتلرين ياكارتديلر. مشركلر بو حالنى بلگاج اشنڭ آخرى ناچار بولاچاغينى بلوب هر معاهده يا صاديلر. بو معاهده گه بو يل حج قيلماينچه مسلمانلرنڭ مكه گه كرولرى كيله سى يلغه قالمق، و بويده ايكي آراده صوغش بولماس سزلق، حج وقتنده مسلمانلر حج قيلغانده كافرلر كعبه نى بوشاتمق اسلام طرفندن قویش طرفينه كوچكانلر قبول ايدلوب قویش طرفندن اسلام طرفينه مسلمان بولوب چققان كشيلىر قبول قيلنمازلىق كىي شرطلر كرتلمش ايدى. بو معاهده اولده مسلمانلرغه بيك آغر طوبولسه ده سوگندن مسلمانلر ايچون بيك كوب فائده سى بولدى.

خيبر صوغشى

هجرتنڭ يدينچى يلنده محرمنڭ اورتالغنده رسول الله صلى الله عليه وسلم خيبر قلعه سن آلمق ايچون صحابه لر برلن كيدوب اون كون محاصره قىلب تورغاج آلديلر. بو صوغشده مسلمانلردن اون پيش كشى شهيد بولوب يهوديلردن طوقسان اوچ كشى تلف بولدى. يهوديلرنڭ الوغلردن صفيه بنت حبنى اسيرلر اچنده آلوب بويده رسول الله صلى الله عليه وسلم صفيه نى جفتلدى.

فتح مکہ و نقض صلح

حدیبیہ صلحندہ بنو خزاعہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طرفندہ بولوب بنو بکر قریش یاغندہ ایدیلر. هجرتنڭ سکزنجی یلندہ بنو بکر قریشلرنڭ بعضیسی برلن برگه له شوب خزاعه برلن صوغشوب خزاعه دن برنیچه ذاتنی اولتردیلر. بوسبیدن حدیبیہ صلحی بوزلدی. بوندن صوڭ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم صحابیلردن اون مڭ کشی برلن مکهنی آلمدی ایچون مدینه دن چیقدی. مکه گه کیلوب یتکاج مکه خلقینڭ باشی ابوسفیان ایمانغه کلدی. بو سبیدن مکه فلقی بر آز قارشى نورسه لرده نی اشلرگه بلماينچه تابشردیلر. بواش ۲۰نجی رمضان جمعه کوننده ایدی.

حنین صوغشی

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مکهنی فتح قیلغاندن صوڭ طائف برلن هوازن قبیلہسی مکهنی مشرکلر قولنده قالدردمق ایچون برگه له شوب مسلمانلرغه قارشى صوغشقه چقدیلر بونی ایشتکاج رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مدینه دن کیلگان اون مڭ مکه دن ایکی مڭ صحابه برلن حنین گه چقدیلر بو وقتده صحابیلردن بعضیلری بوقدر عسکر برلن مغلوب بولماز دیدیلر عسکر کوبلکینه عجب ایتدیلر بو سبیدن (ویوم حنین اذ اعجبتکم کثرتکم فلن نغنی عنکم شیئا) آیت کریمهسی ایندی صوغش وقتنده اهل اسلام کافرلردن قورقوب حنین دن فاجه باشلادیلر بعض روایتده فقط رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم برلن توهسون توتوب عباس (رضی الله عنه) اورنلرنده قالدیلر باشقه لر بارسیده آرتقه کیتکان ایدیلر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بونی کورگاج حضرت عباسکه قچقر فایتسونلر دیگان عباس (رضی الله عنه) قچقردی وصحابه لر قایتوب بیک قاتی صوغشقاچ مشرکلرنی اولترگاندن باشقه آلتی مڭ اسیر آلدیلر و بیک کوب غنیمت مالی آلدیلر.

تبوك صوغشى

ھجرتنىڭ توقۇنچى يىلىدە رەجەب آينىدە رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم خەلقىگە صوغشقا ھازىرلەنەرگە قوشىدى بۇ ۋاقىتتە بەش نىڭ ھازىر يەتۈب كېلەر طورغان ۋاقتى بولغانغا ھەبەلەرگە ھازىرلىنىك آغىر بولدى شوڭا كۈرە بۇ عىسكىرنى (جىش العسرة) دىيۈب آتالدى آھباب (رضوان اللە عليهم) كوچلىك بىرلىن ھازىرلىنىدىلەر ابو بىكر رضى اللە عنە بار مالن بېردى عثمان رضى اللە عنە اوچىوز تۈە بىرلىن مڭ آلتون آقچە بېردى بۇ روشچە ھازىرلەنۈب رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم بىرلەر اوپۇز مڭ كىشى ۋاون مڭ آت بىرگە ايدىلەر بۇ ۋاقىتتە يۈلدە بارغاندە بىر آتقە اوچەر كىشى طوغرى كىلىگاندىن اوچەر اوچەر نوبتلەشۈپ مەنۈب باردىلەر يۈلدە بىك صوصاۋ بىرلىن اسسىلىككە چىدادىلەر تىۈككىگە يەتۈب يىكرمى كۈن طورغاچ تىۈك خەلقن جىزىنە تۈلەرگە راضى قىلۇب صلح قىلىدىلەر بۇندىن صوڭ رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم بىر نىچە قىبىلەنى جىزىيەگە توشۇرۇپ رەمزاندە ھەبباب بىرلىن مەدىنەگە قايتىدىلەر.

حجة الوداع

ھجرتنىڭ توقۇنچى يىلىدە رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم ابو بىكر الصدىق (رضى اللە عنە) نى امىر الحاج ايتۇب بىرگان ايدى ايكىنچى يىلدە رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم يۈز يىكرمى مڭ قىدر ھەبەلەر بىرلىن مەدىنەدىن ۋارۇب كەعبە اللەنى طواف قىلىدىلەر بۇ ھەج رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم نىڭ صوڭقى ھەجى بولغاندىن (حجة الوداع) دىيۈ آتالدى ھەج قىلغان ۋاقتدە رەسول اللە صلى اللە عليه وسلم نىڭ دار آخىرتكە كوچاچكىنى يىلدىرگان (اليوم اكملت لىكم دىنىكم ۋانعمت علىكم نعمتى ورضيت لىكم الاسلام دىنا). آيت جىلەسى اينگاچ رەسول اللە صلى اللە

علیه وسلم عمرینک آزا قالغانلغینی صحابه لرگه بلدردی و بارچه سی برله وداغلیشدی امتینه بیک کوب و عطا و نصیحتر قیلدی سوکندین آخرتکه حاضرلنو برله عبادنده بولدی.

ارتحال نبی

عربلرنک زور ساتولری شام خلقی برله ایدی. اهل اسلام اوچون اول طرفده شهید بولغان حارثه رضی الله عنه نک اوغلی اسامه نی باش ایتوب آناک شهید بولغان بیرگه باروب دشمانلردین اوچکنی آل دیدی، بر کوندن صوگ رسول الله صلی الله علیه وسلم خسته لندی لکن صوغش اشلرینی برده توقتانمادی، ربیع الاوّل دین بر کون الوک اسامه گه سنجاق و پردی، اسامه مدینه نک طشینه چغوب جرف دیگان بیرده عسکرنی حاضرلدی، صحابه لر نک الوغلی ابوبکر، عمر، سعید، ابو عبیده کبیلر بارده سفرگه بارورغه قوشلغان ایدی. بارورغه حاضرلنه لر ایدی. محمد صلی الله علیه وسلم خسته لکدین فوتسز بولدی بر یاقدین فضل بن عباس ایکنچی یاقدین علی بن ابی طالب توتوب رسول الله نی منبرگه اوتورتدیلر. رسول الله، اللهغه حمد ایتکچ، ایتدی، ای جماعت هرکم نک آرقاسینه صوفغان بولسام اول کشی مینم آرقمه کیلوب صوفسون کم نک مینده آلاچاغی بولسه مونه مالم کیلوب آلسون دیدی، صوگره منبردن توشوب اویل نمازینی اوقدی. جزیره العرب دین مشرکلر نی چقارماقنی، کیلوب کیتکان ایلیچی لرگه رعایه و حرمت ایتماکنی وصیت ایتدی، هم اوزینک آخرتکه کیتاچکنی آکلانندی، آندین صوگ مسجدکه آچلا تورغان ایشکلر نی بیکله تندی، حضرت ابو بکر نک ایشکنی بیکلاتمادی، سز لر نی اللهغه طابشردم دیم اوزینک بولماسینه کردی. آندن صوگ رسول الله نک خسته لکنی کوچایدی. صحابه لر مسجد نک ایلانسه ندیه یوری

باشلادیلر، حضرت عباس رسول الله نڭ آلدینه توشوب اوغلی فضل بیره
 عمر بن ابی طالب برر قولطغینه کروپ رسول الله نڭ مسجد که آلوب
 چقدیلر، رسول الله منبرگه چغوب صحابه لرگه وعظ نصیحت قیلدی. سوگره
 ایتدی مین سرگه شفقتلی ومرحمتلی ایدم سز لر نڭ میکا کورشاچک بیر ی
 کوثر کولینڭ یافاسنده دیدی، هر کم کوثر کولینڭ یافاسنده میکا
 کورشرگه تلاسه اول کشی قولینی، تلی فائده سز اش لر دین صافلاسون
 دیدی. رسول الله نڭ خسته لکی کوچایدی، محمد صلی الله علیه وسلم امتینه
 وعظ نصیحت قیلغان دین صوڭ حضرت عائشه نڭ بولمه سینه کردی، توشا گینه
 یاندی، خسته و قنده ده اذان تاوشنی ایشنگاچ مسجد که کروپ امام بولوب
 جماعت نمازی او قور ایدی، اولرگه اوچ کون فالغاج خسته لکی کوچایدی.
 مسجد شریفکه کیله آلهادی امامتکنی حضرت ابوبکرگه طابشردی،
 ربیع الاول نڭ اون ایکنچی کونده بر آز حالی جیگراک بولوب ایرته
 نمازینه مسجد که چقدی، اصحاب کرام صف صف بولوب حضرت ابوبکر
 آرتنده نماز او قیلر ایدی، رسول الله بولارنی کوروب شادلانندی اوز بیک
 حضرت ابوبکرگه اویوب نماز اوقدی، صحابه لر رسول الله نڭ مسجدده
 کورگاچ سلامتلنگان دیوبیک شادلان دیلر، رسول الله ینه حضرت عائشه نڭ
 بولماسینه کیتدی توشا گینه یاندی، توش آوشر آلدن دین جبرائیل
 ایل عزرائیل علیهما السلام محمد صلی الله علیه وسلم نڭ ایشکی توپینه کیلدیلر
 حضرت جبرائیل ایوگه کروپ محمد صلی الله علیه وسلم گه حضرت عزرائیل نڭ
 کرورگه رخصت صوراونی آڭلاتدی، رسول الله رخصت بیردی، حضرت
 عزرائیل اچکه کروپ سلام بیردی. رسول الله حضرت عزرائیل گه ایتدی
 اشکنی بیرینه کیتر دیدی، حضرت عزرائیل رسول الله صلی الله علیه
 وسلم نڭ جاننی آلدی اعلی علیینه ایرشدردی. صلی الله تعالی علیه وسلم
 وعلی آلہ واصحابه اجمعین، اصحاب کرام حضرتلری جانلرندین سوکلو

بولغان پیغمبر نڭ ارتحالندن بیک قایغوردیلر . بوندین صوڭ قرآن کریمنی توغری یولغه کوندرور که وسیله توتوب دین مبینده ثابت بولوب اسلام دینن قوتلندرر که تروشدیلر . قرآن کریم آیت آیت یکر می اوچ یلده اینوب اول زمانده بولغان اشلردن هم کله چکده کی اشلردن خبر بیروب هم شریعت حکمیرینی بیان ایتمشدر . —

خلفاء راشدین حضرتلری

حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه نڭ خلیفه بولغان زمانی.

پیغمبر مز محمد صلی الله علیه وسلم اوزینڭ سلامت وقتنده اوریننه خلیفه بولاچق کشینی بلدرمه سده اوزینڭ ایڭ سیوکلکی و کیچه کوندز یانندین آیرماغان قائن آناسی ابو بکر الصدیق رضی الله عنه نڭ خلیفه بولوویننه کوب اشاره لری بار ایدی . مثلاً مسجدده صحابه لرگه دنیا ده ایڭ زیاده ابابکر الصدیق دین راضی من دیب ایتووی و آنی امام ایتوب آرتنده نماز اوقووی، مسجد که آچلانورغان الوغ صحابه لر نڭ ایشکلرینی بیکلالتوبده حضرت ابو بکر نڭ ایشکینی بیکلالتی فالدر ووی حضرت ابو بکر نڭ خلیفه بولویننه دلالت قبله در ایدی . رسول الله اولگاچ اهل بیته رسول الله نی کومارگه یورگانده اصحاب دین بعضلری پیغمبر اولمدی، دیب قوللرنده فلج توتوب یورلری، بعضلری قایغودین بر سوزده سویلامی تورولری کبی خیرت وقتنده حضرت ابو بکر پیغمبر نڭ وفات بولوویننی بلدرنکان آیتنی اوقوغاچ هر کشی نڭ عقلی باشینه کیلدی . حضرت عمر هر کشیدین اول حضرت ابو بکرگه بیعت ایتدی . و بوگا بار چه صحابه لر

ایاردیلر. شوندن سوڭ حضرت ابابکر الصدیق رضی اللہ عنہ حضرتلری رسول اللہنڭ برنچی خلیفه سی بولدی. حضرت ابوبکر الصدیق ایکی یل اوچ آیده توقز کون خلیفه بولوب توردی. شول وقتلرده نجد، ویمنده پیغمبرک دعواسون قیلوب خلقنی ایارنکان مسیلمة الکذاب واسودالعنسی کبی ملعونلر نی اولترتکان شامنی فتح قیلغان. هجرتنڭ اون اوچنچی یلنده ابوبکر الصدیق حضرتلری آلتمش اوچ یاشنده چاغنده حضرت عمر (رضی اللہ عنہ) نی اورنینه خلیفه ایدوب وفات بولغان. حضرت ابوبکرنڭ اولده اسمی عبدالکعبه پیغمبرمز عبدالله دیو اسم بیرگان. حضرت ابوبکر قزی حضرت عایشه نی رسول اللہغه نکاحلاندرغان رسول اللہنڭ قاین آتاسی بولغان.

(حضرت عمر رضی اللہنڭ خلیفه لکی.)

حضرت عمر خلیفه بولوب تورغان زمانده اسلام عسکری بیک فوتلندی، بیک کوب شهر لر نی آچدیلر، عسکر باشی (سعد بن ابی وقاص) رضی اللہ عنہ اون مک عسکر برله (قرات) صوی بوینده قادسیه صوغشنی آچدی، بو صوغشده عجملرنڭ عسکر باشی «رستم» اولترلدی «رفش کا اویان» (*) دیگان فلاقلری آلتدی کسری لر نڭ پایتختی بولغان مداین شهری آلتوب ایچنده گی مال لرینی آلوب مدینه که کیتلرلی، بتون ایران مملکتی اسلامنڭ بر غو بیرناسی بولدی، سوڭره یتمش کون محاصره قیلوب تورغاچ شام شهرینی آلدیلر، فلسطین غه بارغان عمر و بن عاص حضرتلری روم عسکرینی جیگوب نابلس، یافه، غزه شهر لرینی آلدیلر،

(*) ایرانیلر قاشنده ایڭ قدرلی و مقدس فلاق.

روم عسکری قاچوب قدس شهرینه کروپ بیکله ندیلر، قدس خلقی حضرت عمر نڭ اوزینه طابشرلامز دیوب حضرت عمر نی چاقدیلر. حضرت عمر رضی الله عنه قلی برله بر توه گه منوب نوبت ایله، قدس که کیادیلر. شهر گه کرگانده توه گه منو نوبتی قلغه توغری کیلگانلکدین حضرت عمر شهر گه جیباو کردی، شهر خلقی حضرت عمر گه طابشرلدیلر بر آز تورغاچ حضرت عمر مدینه گه قایتدی، هجرتدن یکر می اوچنچی یلده ذالحجه نڭ یکر می اوچنچی کوننده (ابولؤلؤ) دیگان بر قل حضرت عمر نی شهید ایتدی، محمد صلی الله علیه وسلم یاننده کوملدی، حضرت عمر (رضی الله عنه) بیک اونکن بولغان، توغر یلقنی بیک سویلشکان، تیوشسز اورنده کشینڭ خاطر ون برده صاقلاماغان شریعتدین قل قدرده آبراماغان بر کشی بولغان.

(حضرت عثمان نڭ خلیفه لکی)

حضرت عمر دن صوڭ حضرت عثمان خلیفه بولدی. حضرت عثمان خلیفه بولوب تورغان وقتده اهل اسلام آراسنده تورلی اشلر بولدی. فسادچیلر حضرت عثماننی شهید ایتدیلر. حضرت عثمان حضرت ابوبکر زماننده یازلغان قرآن کریمنی یازدروب اطرافقه طاراتدی اون ایکی یل خلیفه بولوب توردی وفات بولغانده ۸۲ یاشنده ایدی. حضرت عثمان رضی الله عنه بیک یومشاق سوزلی آچق یوزلی ایدی بر کشینڭ ده کوڭلن قالدیرغه تله میدر ایدی.

(حضرت علی رضی الله عنه نڭ خلیفه لکی)

حضرت عثمان شهید بولغاچ حضرت علی خلیفه بولدی، حضرت علی بیک غیرتلی هم بیک عالم ایدی پیغمبر منڭ کیاوی هم آناسی

بر له بر توغمه ننگ اوغلی ایدی اموی طرفلری حضرت علی
 حضرت عثمان غمه یاردم ایتمادی حضرت عثماننی اولترکان
 کشیلرگه جزا بیرمه دی دیب یاقلاشدیلر حضرت عائشه (رضی الله عنها)
 ایله عشره مبشر دن طلحه وزبیر بن العوام (رضی الله عنهما) نیده
 اولزیرینگ جمعیتلرینه کرتدیلر. حضرت علی مخالفلرگه کوب نصیحتلر
 قیلسه ده طکللامادیلر. شوکار بناء مسلمانلر آراسنده بیک زور اختلاف
 توشدی. صفین جهل اسمنده بیک زور صوغشلر بولدی حضرت علی (رضی
 الله عنه) هجرتدن ۴۰ نچی یلده ۶۳ یاشنده وقتده ابن ملجم) دیگان کشی شهید
 ایتدی؛ حضرت علی شهید بولغاچ اوغلی حضرت حسن گه بیعت ایتدیلر
 حضرت حسن آلتی آی خلیفه بولوب تورغاچ اوز اختیاری ایله خلیفه لکنی
 طاشلادی (رضی الله عنه).

دولت اسلامیة - دولت امویة

حضرت حسن بن علی (رضی الله عنهم) حکومتنی حضرت معاویه گه
 بیرگاچ اسلام حکومتنی معاویه بن ابوسفیان بن امیه قولینه کوچدی،
 معاویه ننگ باباسی امیه بن عبدالشمس ایدی شوننگ ایچون بو دولتگه
 دولت امویة دیب ایتلدی. امویلر ۱۴ کشی بولوب حکومتلری
 ۹۲ یلغه قدرلی باردی.

۱ حضرت معاویه بن ابوسفیان (رضی الله عنه)

امویة خانلرینگ برنجیسی بولغان حضرت معاویه پیغمبرمز زماننده
 زکاتلرنی یازوچی ایدی. معاویه حضرت حسن خلیفه لکنی طاشلاغاچ ۹۱ یل

حاکم بولوب توردی. کوب پیرلرنی فتح ایتمدی حضرت معاویه ھجرتدن
آلتمشچی یلده ۷۵ یاشنده وفات بولدی.

۲ بونچی یزید زمانی

برنچی یزید بیک اونکن ھم شاعر بولسەدە یوزینک یمسز لکی
اخلاقینک بوزوقلغی سببلی سیولمی تورغان بر آدم ایدی. یزید زماننک
تورلی بیردە اسلام عسکرلری اوستون بولسەلردە رسول اللہنک اهل بیتینە
حقارت قیلونی روا کورگانی ایچون قیامتکە قدرلی اسمینک ناچارلقینە
سبب بولمشدر.

۳ ایکنچی معاویە زمانی

یزیدنک اوغلی ایکنچی معاویەگە باباسی اسمندن آیورور
ایچون ایکنچی معاویە دیگانلر. اخلاقە آتاسینە اوخشاماغاندن
حکومتنی طاشلاغان.

۴ مروان بن الحکم زمانی

مروان رسول اللہ زمانندە مدینەدن چغارلغان حکم بن عاصنک
اوغلیدر. مروان ایکنچی معاویەنک قونداشی خالد اورنینە حاکم
بولوب خالدنک آناسینی نکاملانغان. مروان اولگلاچ حکومت اوغلی
عبدالملککە قالغان.

۵ عبدالمک بن مروان زمانی

عبدالمک اوزینک زمانندە اسلام مملکتینی بایتاق کیککایتکان
عبدالمک نک عسکر باشلغی. حجاج مکە مکرمنی محاصره قیلوب بیت اللہغە

مانجنیق برله طاشلر آطقان مکهء مکر مهنی آلمان. عبدالملک ۸۶ یاشنده حاکم بولغانینک ۲۱ نچی یلنده شامده اولگان. عبدالملک باشده مرحمتلی کشی بولسه ده سوکندن اخلاقی بوزلغان.

۶ ولید بن عبدالملک زمانی

ولید آتاسی اولگاچ اورنینه حاکم بولغان. ولیدنک زمان حکومتی دولت امویه نك بیک آلدہ زمانی بولغان. ولید بیک کوب بیر لر نی فتح ایتکان، ولید قونداشی نك اوغلی عبدالعزیز واسطه سیله مدینه منوره نی عماره قیلغان، رسول الله نك مسجدینی زور ایتقان هم زینتله گان کعبهء مکر مه نك ایشکارینی آلتوندن یاصانتقان شامده بر مسافر خانه وبر خسته خانه یاصانتقان، ولیدنک حکومتی نك آخر زماننده حجاج وفات بولغان، حجاج زماننده قرآن کریم گه نقطه وحرکه لر قویلغان.

۷ سلیمان بن عبدالملک زمانی

سلیمان نك حکومتی ایکی گنه یل بولغان. سلیمان نك حکومتی زماننده مسلمه بن عبدالملک دیگان کشی استانبولده غلطه طرفنده بولغان عرب جامعی بنا ایتکان. سلیمان کوب آشاو برلن مشهور بولغان. آخرده معک خسته لکنندن وفات بولغان.

۸ عمر بن عبدالعزیز نك خلیفه بولغان زمانی

ولید سلامت وقتنده اوغلی ایوبنی اوز اورنینه فالدرسه ده ایوب تیزدن وفات بولغان آنک اورنینه قونداشی عمر بن عبدالعزیز خلیفه بولغان. عمر بن عبدالعزیز حضرتلری بیک تقوی بولغان آنک زمانی خلفاء راشدین زمانینه اوخشاغان بابالاری زماننده قالغان ناچار عادتلرنی

بترگان. رسول الله نك بالالرينه بيك حرمت ايتوچهن بولغان. ۱۰۱ انچى
سنه ده وفات بولغان رحمة الله عليه.

۹ ايكنچى يزید بن عبد الملك زمانى

ايكنچى يزید ۱۰۱ تاريخندن ۱۰۵ كه قدرلى حاكم بولوب
تورغان كيسا كدن خسته لنوب يدى كوندن سوكره اولگان.

۱۰ هشام بن عبد الملك زمانى

هشام ۱۰۵ دن ۱۲۵ كه قدر حاكم بولوب تورغان، زماننده كوب
بيرلرنى فتح قىلغان آناتولىده سيد حسين البطل اسملى غازى روملر
برله بيك صوغشقان استانبولنى محاصره قىلوب ايمپراطرنى طوتوب آلغان
آخيره شهيد بولغان. بوكشى نك اسمى حاضرگى كونده ده بطل غازى
ديب مشهوردر. هشام اولگان وقتده خزينه لرى مال برله طولوبولسه ده
بورچلى بولوب اولگان.

۱۱ ايكنچى وليد بن يزید زمانى

بو ايكنچى وليد فاسق بر آدم بولغان. عمرينى ذوق صفاده
كيچورگان وليدنك قرآن كريمنى يرتىق كى اشلىرى اوزينك قيامتكه
قدر قباحت اسمنى تاريخده قالدوغان.

۱۲ اوچنچى يزید بن وليد اول زمانى

اوچنچى يزید زمانى امويلرنك انقراضه باشلاغان زمانى بولغان.
يزید مملكتنده بولغان چوالولرنى بترورگه طرشسه ده حكومتى آرزوقت
بولغانلقدن اصلاح قىله آماغان.

۱۳ ابراهیم بن ولید اول زمانی

ابراهیم یتیمش کون حاکم بولوب تورغاچ حکومت مروانغه کوچکان.

۱۴ ایکنچی مروان بن محمد بن مروان زمانی

دولت امویہ نڭ صوڭفی حاکمی بولغان مروان بیک اوتکن بیک نهادر بولسده بختی آلدہ بولماغان، مروان زمانندہ ابو مسلم خراسانی خلقینی ابراهیم بن محمد العباس اسمنه اوندهگان. صوڭره ابراهیم وفات بولغان آندن صوڭق فرزنداشی ابو العباسی عبداللہغه بیعت ایتکالمر. مروان عباسیلرگہ قارشو موصلغه ۱۳۰ مڭ عسکر یبرسده عسکری عبدالله بن علی طرفندن مغلوب بولغان. شوندن صوڭق دولت امویہ بتکان.

(دولت عباسیہ)

دولت امویہ زمانندہ اسلام مملکتلری بایداق کیئکایتلگان بولسده ملوک امویہ، رسول اللہ نڭ اهل بیتینه اذا و جفالرده بولولری هم باشقه ناچار اشلری اسلامنی اوزلرندن بیزدرگان ایدی. امویہ نڭ صوڭق زمانلرنده خالقده خاندن پیغمبرگہ محبت آرتوب آل عباس طرفینه ایل، نگانلر ایدی. آل عباس - حضرت عباس که منسوبدر. حضرت عباس (رضی اللہ عنہ) عبدالمطلب نڭ اوغلی پیغمبرمزنڭ آناسی برله بر طوغمه فرداشیدر.

۱ ابو العباس عبدالله السفاح

خلق پیغمبرمزنڭ یقینلرندن بولغان عباسیلردن زور امیدده تورغانلقلرندن عبدالله السفاح نڭ حاکم بولووینه بیک شادلانیدیلر.

سفاح جو وارد، علماء، و مشایخ قہ ہر وقت احسان قیلہ طورغان بر آدم
ایدی. دورت یلدہ سکز آی حکومت قیلوب چیچک خستہ لگندن
وفات بولغان.

۲ منصور دوانقی

منصور فرنداشی سفاح وفات بولغاچ آنڭ اورنینه حاکم بولغان
منصور ہر وقتہ علماء و مشایخ لہر لہ اولترشقان. بغداددہ کوب
مدرسہ لہر صالحدرغان. اول وقتلردہ علوم و فنون دہ ترقی ایتکن روملردن
عالملر کیترتوب حکمانڭ کتابلرینی عربچہ گہ ترجمہ ایتدرگان.
عربلردن معلملر یتشکانچہ روملردن معلملر توتقان ہجرتدن ۱۵۸ نچی
یلدہ آلتمش اوچ یاشندہ وفات بولغان.

۳ مہدی باللہ محمد

مہدی غایت حلیم و مرحمتلی ایدی. حاکم بولغاچ حبسدہ بولغانلرنی
آزاد قیلدی. مکہ مکرمہنی عمارۃ قیلوب کیکایتدی. مہدی فقراغہ بیک
کوب صدقہ بیروور ایدی. ہر مرتبہ حجگہ بارغاچ فقراغہ بوزلوش بدار
اچرتکان، حکومتینڭ ۱۰ نچی یلندہ وفات بولغان.

۴ ہارون الرشید

عباسیہ دولتینڭ ایڭ آلفہ کیتکان زمانی ہارون ایلہ اوغللری
الامین، والمامون زمانلری ایدی، ہارون زمانندہ علوم و فنون بیک
آلفہ کیتکان ایدی. ہارون بیک تقوی آدم بولغان اوز قولی ایلہ ہر

کون ۱۰۰۰ آنچه صدقه بیره ایکان. بر یل حج فیلوب بر یل صوغش
قیلغان ھارون ھجرتدن ۱۹۳ سنهده وفات بولغان.

۵ الامین بن ھارون

الامین ھارون وفات بولغاچ آنڭ اورنینه اولترغان. امین وفات
بولغاچ حکومت فرنداشی مامون غه قالغان.

۶ المامون بن ھارون

مامون اوزی علمادن اوز زمانینگ حکماسندن ایدی. قایدہ بر
عالم کشینی ایشتسه آلدردار ایدی. آنڭ زماننده بیرنڭ توگره کلگی
اثبات ایتلیدی.

۷ المعتصم بالله ابو اسحاق بن ھارون

معتصم بالله بیک جومارد کشی بولغان. ۸ بیل سکز آی ۸ کون ھاکم
بولوب تورغان. ھاکم وقتنده سکز شهرنی فتح ایتکان. اوزی عباسیه نڭ
۸ نچی خلیفه سی بولغان. ۸ اوغلی ۸ قزی دنیاغه کیلگان. ۴۸ یاشنده
وفات بولغان.

۸ الواثق بالله ابو جعفر ھارون بن معتصم

معتصمنڭ اوغلی الواثق بالله. آل پیغمبرنی بیک رعایه قیلغان.

۹ جعفر المتوکل علی الله بن المعتصم

متوکل فاسق بولغان. الواثق باللهغه برده اوغشاماعان.

۱۰ المنتصر بالله محمد بن متوکل علی الله

متوکل نك اورنینه اوغلی اولترغان. حکومتی باری آلتی آی بولغان.

۱۱ المستعین بالله احمد بن المعتصم

محمد المنصور دن صوگ مستعین بالله حاکم بولغان. حکومتی ۳ یلده
توقز آی بولوب عمری ۳۱ یل بولغان.

۱۲ المعتز بالله زبیر بن متوکل علی الله

معتز بالله باشده جومارد مرحمتلی کشی بولغان. آخیرده ذوق صفاغه مبتلا
بولوب حکومتی آناسی قولنده قالغان. عمری ۲۳ یل حکومتی ۳ یل بولغان

۱۳ المهتدی بالله محمد بن الواثق

مهتدی حاکم بولغانده ۳۵ یاشنده بولغان. اوزی بیک تقوی بیک
دیانتلی بولغان.

۱۴ المعتمد علی الله احمد بن متوکل

معتمد یالقاو بولغان. حکومت اشلرن قارارغه قرنه اشی موفقغه
قوشقان. حکومتی ۲۳ یل عمری ۵۰ یل بولغان.

۲۰ المقتفی بالله ابراهیم بن مقتدر

مقتفی بالله قزداشی رضینک اورنینه حاکم بولغان. مقتفی بالله زمانده زور آچلق بولغان. بریوک بغدادی نك بهاسی ایلی آلتون بولغان. ۳ یلده اون بر آی حاکم بولوب ۵۵ یاشنده وفات بولغان.

۲۱ المستکفی بالله بن مکتفی

مستکفی بالله اون یلده دورت آی حاکم بولوب تورغان.

۲۲ المطیع لله فضل بن المقتدر

مطیع بیک حلیم و بیک جو مارد بولغان. هر کون فقرغه صدقه لر بیره ایکان. اوزی وفات بولماسدن ایکی یل الوک اورنینی اوغلی الطایع باللهغه بیرگان.

۲۳ الطایع بالله عبدالکریم بن مطیع

الطایع بالله هجرتدن ۳۶۳ سنهده حاکم بولغان. حضرت علینک تر بهسون یاصاتقان. عضدالدوله طایع نك وزیر بولغان. طایع نك عمری ۶۹ یل بولوب حکومتی ۱۷ یلده ۹ آی بولغان.

۲۴ القادر بالله أحمد بن اسحق المقتدر

قادر تقوی و مرحتلی کشی بولغان. هجرتدن ۴۲۲ یلده ۸۶ یاشنده وفات بولغان.

۲۵ القائم بامر الله عبدالله بن عبدالقادر

قائم بامر الله هجرتدين ۴۲۲ نچی یلده حاکم بولغان. حکومتی
۴۴ یل بولغان.

۲۶ المقتدی بامر الله عبدالله بن قائم

مقتدینک زماننده عباسیلرنک حکمی بیک آز بیرگه گنه یورگان.
مقتدی ۱۹ یل حاکم بولوب تورغاچ هجرتدين ۴۸۷ یلده ۳۸ یاشنده
کیساکدن اولگان.

۲۷ المستظهر بالله احمد بن مقتدی

مستظهر بیک کورکام خلقلی علمانی بیک سیوجهن بولغان. مستظهر
زماننده اهل صلیب قدس شریفنی آغانلر. مستظهر ۲۵ یل ۶ آی
حاکم بولوب ۴۲ یاشنده وفات بولغان.

۲۸ المسترشد بالله فضل بن مستظهر

مسترشد آناسی اولگاچ هجرتدين ۵۱۲ نچی یلده حاکم بولوب
۱۷ یل ۲ آی حکومت اینکان ۴۳ یاشنده وفات بولغان.

۲۹ الراشد بالله جعفر بن مسترشد بالله

راشدنک زماننده آرتق اهیتملی اشلر بولماغان. حکومتی ایکی
یلده اوچ آی بولغان.

۳۰ المقتفی لامر الله محمد بن مستظهر

مقتفی بیک غیر تلی بر کشی بولغان. اوقورغه بیک هوسلی بولوب علم فقه علم حدیثی بیک اجتهاد برله اوقوغان ۲۳ یل حاکم بولوب هجرتدن ۵۵۵ یلده ۶۶ یاشنده وفات بولغان.

۳۱ المستنجد بالله یوسف بن متفقی بالله

مستنجد بیک تقوی کشی بولغان عمرینی عبادتده اوتکارگان. هجرتدن ۵۶۶ یلده ۴۸ یاشنده وفات بولغان.

۳۲ المستفی بنور الله حسن بن المستنجد

مستفی ده آتاسی کبی تقوی بولوب آنک زمانده اسلام مملکتلرنده خطبه لر مستفی اسمینه اوقله باشلاغان.

۳۳ الناصر الدین الله احمد بن مستفی

ناصر الدین الله علم ظاهرده عالم هم کامل بولوب علم حدیثدن روح العارفین اسملی بر کتاب یازغان. اسلام مملکتلرینک بارچه سنک خطبه الناصر اسمینه اوقلغان.

۳۴ الظاهر بامر الله محمد بن الناصر

ظاهر حاکم بولوب تورغان زمانده اورتا آسیاده تاتارلرنک صوغشی دوام ایتمک. ظاهرنک عمری ایلی یل قدر بولسه ده حکومتی باری ۱۹ آیغنه بولغان.

۳۵ المستنصر بالله منصور بن الظاهر

مستنصر کتاب مطالعه قیلونی هر اشدن آرتق کوره ایکان. بغدادده
مدرسه مستنصر یه نی یاصاتقان. اوزینک ز ماننده نظامدین چقان اداره نی ده
بولینه قویغان. ۱۶ یلده ۱۱ آی حکومت قیلوب بر وقت جمعه نمازینی
اوقچاق اوزی یاصاتقان مسجدنک اچنده وفات بولغان.

۳۶ المستعصم بالله عبد الله بن مستنصر

مستعصم نك حكومتی دولت عباسیه نك آخیر زماننده بولغان.
مستعصم وفات بولچاده، بغدادده حكومت ایتکان عباسیلر بتکانلر.
دولت عباسیه بر نیچه وقتلردین صوگ یاگی دن مصرده ظاهر بولغان.
مصرده خلفای عباسیه دن ۱۴ کشی ها کم بولسه لرده قوری خلیفه لك اسمی
برلن گنه قناعتلنگانلر. بولارنك ۱۴ نچی سی بولغان اوچنچی المتوكل
علی الله اسلام خلیفه لکینی سلطان سلیم حضرتلرینه طابشرغان. شوندن
صوگ خلفاء اسلام آل عباس دین آل عثمانگه کوچکان.

امام اعظم.

امام اعظم حضرتلری صاحب مذهب هجرتدن سکسانچی یلده کوفه شهرنک
دنیاغه کلمشدر. اسمی نعمان ثابت اوغلی در. کنیه سی ابوحنیفه در اوشبو
ذات بیک اوتکن فکرلی وطبیعتی بیک سلامت بولغانغه کوره بیک یاشلی
علم ایله شغلانماسه ده امام شعبی حضرتلرینک قز قدر ووی بوینچه

اول علم کلام ایله شغلانوب سوکوره امام حماد حضرتلردن علم فقهه اوگرانوب امام حماد حضرتلرینک وفاتی سوکونده آنک اورزینه کوفه گه امام لفته تعیین ایدلمشدر امام اعظم حضرتلری غایت زکی وعافل بولغانغه کوره تحصیل ایتمش فنلرنده مثلنیز بر عالم اولمشدر: کوفه گه امام اولغاندن سوک کوفه خلقی طرفندن کمال درجه احترام ایدامش ایدی حتی امام اعظم حضرتلرینک مجلسنده بولو ایله کوفه خلقی ماقتانه ایدیلر. اصحابدن دورت ذات که یولقغان کوفه ده (انس بن مالک) گه و (عبدالله بن عوف) که مدینه منوره ده (سعدین عبدالباعدی) گه مکه مکرمه ده (ابوالفضل عامر بن وائل) حضرتلرینه. امام اعظم حضرتلری قرآن فی تمام یادندن بلگانگه کوره رمضان شریفده هر کون قرآن فی بر مرتبه ختم ایته ایکن. اوشبو ذات غایت تقوی بولغان حتی نقللرگه فارغانده قرقیل یستو نمازینه آلمان طهارت ایله کیچلرده اویاغ توروب ابرته نماز نیده اوتامشدر.

امام اعظم حضرتلری نماز دن اول الله دن قورقوب یغلاب دعا قیلور ایدی سوکوره نمازغه کرشه ایدی. هجرتدن بر یوز ایللنچی یلده ۷۰ یاشنده (یتمش) یاشنده وفات بولمشدر. جنازه سنده ۵۰۰۰ مک قدر کشی بولمشدر قبر شریفی حیزران دیگان اورننک شرق طرفنده در. (رحمه الله رحمة واسعة).

امام مالک

مالک بن انس دورت امامنک برسیدر. هجرتدن ۹۴ نچی یلده مدینه منوره ده توغان. امام شافعی، محمد بن ابراهیم، ابو هاشم بن دینار،

وباشقه لر کبی الوغاردین علم آغان. صبی وقتی هارون الرشید زمانه سنه بولغان، زمانه سنده علما آراسنده محدثین نڭ مشهور لرندن صانالغان بیک الوغ عالبرگه یولقغان. هر وقتده محدثین آراسنده اختلاف بولسه امام مالککه کیلگانلر. اول وقتلرده مدینه منوره ده خلقنڭ کوبسی مالکی مذهبنده بولغانلر. آنڭ در سینه اطرافدن کوب خلق کیلگان. حتی بر سنه لک یوللردین کیلوچیلرده کوب بولغان. امام مالکدین بر مسئله صورالسه جواب قطعی بیره ایکن هیچ بر اشنی تشویشلی ایتوب قالدیرماغان. توفز یوز قدر الوغ مشایخ لردین حدیث اوگره نگان. امام مالک حضرتلری ۱۷۸ نچی یلده سکسان دورت یاشنده ربیع الاول نڭ ۱۴ نچی کوننده ایکندی وقتنده خسته لنوب ایرته برلن وفات بولغان. قبر شریفی مدینه منوره ده بقیع دیگان اورنده در. (رحمة الله علیه).

امام شافعی حضرتلری.

عالم اسلامنڭ ما به الافتخاری بولغان. مذهب باشنده غی دورت امامنڭ ایکنچیسسی (محمد بن ادریس) الشافعی در. هجرتدن یوز ایللنچی یلده امام اعظم نڭ وفات بولغان کوننده (غزه) اسملی شهرده توغان ایکی یاشنده مکه مکرمه گه کینرلگان. بر نیچه وقتلردن صوڭ مدینه گه باروب امام مالک حضرتلرینه طابشرلغان. یدی یاشنده وقتده قرآن کریمنی حفظ ایتوب امام مالک بن انس حضرتلردن علم تحصیل قیلغان زمانه سنه مشهور بولغان علم لرنی تحصیل صوڭنده اوزیده تعلیم ایله شغللنه باشلاغان.

اوشبو ذات ۱۹۵ نچی یلده بغدادک، کیدوب آنده ایکی یل تورغاچ حج نیتی ایله مکه مکرمه گه باروب آنده حجنی ادا قیلغاچ بر آی قدری توروب ۱۹۹ نچر یلده صرغه کیاوب مصرده تعلیم ایله عمرنی اونکرمشدر هجرتدن ۲۴۰ نچی یلده ۵۴ یاشنده وفات اولوب قبر شریفی قرافة الصغری) دیگان بیرده در.

احمد بن حنبل

امام احمد بن حنبل مذهب باشنده اولغان اماملرنگ برسیدر. آناسی یوکللی حالده بغدادکه کیلوب ۱۶۴ نار یخنده بغدادده تودرمشدر. اوشبو ذات بغدادده علم تحصیل ایتکاننگ سوکنده معلومات آرتدورر ایچون مکه، مدینه، شام، یمن، مصر، کوفه و باشقه طرفلرغه سیاحت ایتمشدر. سوکره تعلیم ایله بیک کوب شغللنوب علم حدیثده (المسند) اسملی بر کتابده یازمشدر. اول وقتقه قدرلی یازلغان حدیث کتابلرینگ زوری واینگ آچیغی در. امام احمد بن حنبل حضرتلری ۲۲۰ نار یخنده بغدادده حقسز یرده صوغلوب حبس قیلنمشدر. ۲۴۱ نچی یلده ربیع الاولنگ ۱۲ نچی کونی جمعه کون ایکندیدن صوگ وفات بولمشدر. جنازه سنده قریب یوز مگ قدر کشی اولمشدر قبر شریفی بغدادده عشق آباد دیگان بیرده در.

امام ابو یوسفی حضرتلری

اسمی یعقوب بن ابراهیم بن حبیب در. کینه سی ابو یوسفی در کوفه شهرنده هجرتدن بر یوز اونچی یلده دنیاغه کیلمشدر. امام اعظم

حضرتلرندن علم تحصیل ایتمشدر. حتی بر وقتدهده امام اعظم نڭ علم مجلسندن آیرلماشدر. اوزی فقیر و آچ بولسهدهسبق اوقوب علم حاصل ایترگه آقتق درجهده اجتهاد ایتموی آرقاسنده خلیفه عباسیهدن (موسی الهادی) امام ابو یوسفنی کوفهگه قاضی قیلمشدر سوکره اون یدی یل کوفهده قاضی بولوب تورغاچ یخشی دولت ایهسی بولامشدر. علمگه ایتمکان خدمتی اصول حنفیهنی یولغه قویتمشدر. بر یوز سکسان ایکنچی یلده بغداد شهرنده وفات اولمشدر. رحمة الله علیه.

امام محمد حضرتلری

اسمی محمد حسن بن زفر الشیبانی) اوزی مجتهد مذهبیدر. امام اعظم نڭ ایڭ سیوکلای شاگردلرندن امام شافعی ایتمکان، امام محمدین آلمان علملری کاغد اوزرینه یازلسه ایدی بر دوه یوگی بولور ایدی. امام محمد حضرتلری کیچهنی اوچکجه بولگان بر قسمنده نماز اوقی، ایکنچیسنده یوقلی، اوچنچیسنده کتاب مطالعه قیلغان. هارون الرشید امام محمدنی خراسانگه قاضی ایتموب یبرگان. آنده قاضی بولوب تورغان. هجرتدن یوز سکسان توقونچی یلده (دی) شهرنده وفات بولغان. جسد مبارکلری جبل (حراککه) کوملگان. امام محمدنڭ تالیفی قیلغان کتابلری مڭ جلد قدر بولغان. رحمة الله علیه.

صوڭ.

